

A FIDESZ-KDNP Frakciónövetség
Mezőgazdasági Kabinetjének véleménye
a KAP állapotfelméréssel kapcsolatos magyar kormányzati álláspontról és
a javasolható tárgyalási pozícióról¹
(a 2008. október elején a földművelési miniszter által a Parlamentnek benyújtott álláspontjavaslat kritikája)

1. AZ ÁLLAPOTFELMÉRÉS CÉLJA

A Közös Agrárpolitika (KAP) felülvizsgálata (állapotfelmérése) a 2009-2013-as időszakra vonatkozó módosításokról, kiigazításokról szól, és meghatározza az ezen időszakra vonatkozó tennivalókat. Ennek keretében egyrészt a változó feltételekhez igazítja a KAP eszköztárát, másrészt a 2013 utáni időszakra való felkészülést készíti elő. E feladatok megoldásához a Bizottság 2008. májusában négy EU tanácsi rendelet módosítására tett javaslatot, amelyekkel kapcsolatban minden tagállam – így Magyarország is – kialakította tárgyalási pozícióját. Ezt – mint tárgyalási álláspontjavaslatot – a kormány 2008 október 1-jei dátummal a Parlament elé terjesztette. A francia EU-elnökség az októberi agrárminiszteri tanácsülésen (2008. október 27-28.) közös álláspontot szeretne kialakítani, és a közös politikai megállapodást a novemberi agrárminiszteri tanácsülésre ütemezi. Az Európai Parlament állásfoglalását a 2008. november 19-ei plenáris ülése keretében tervezi meghozni.

2. A BIZOTTSÁG MÓDOSÍTÓ JAVASLATAI, AZ ÁLLAPOTFELMÉRÉS FŐ ELEMEI

A Bizottság az alábbi területeken javasolja a KAP módosítását:

1. A közvetlen kifizetéseknel a regionális támogatási rendszer (hektárátalány) egységes alkalmazását javasolja.
2. A tervezet a kötelező alapmoduláció (forrásátcsoportosítás) mértékének megemelésére, és ezzel a vidékfejlesztési (KAP II. pilléres) források növelésére tesz javaslatot. Ez a tervek szerint úgy valósulna meg, hogy az 5000 €/év/gazdaság értéket meghaladó direkt (KAP I. pilléres) támogatások egy részét elvonná, és kötelezően átcsoportosítaná a vidékfejlesztési (KAP II. pilléres) támogatásokra. Ezzel egyidőben a jelenlegi – egyenlőre csak a régi tagállamokat érintő – 5 %-os alapmoduláció – 2009 és 2012 között évenkénti 2-2 %-os emeléssel – 2013-ra 13 %-ra növekedne. Ez az elvonás az 5000 € alatti éves támogatottságú – azaz mintegy 20 hektár alatti – gazdaságokat nem, csak az ennél nagyobb méretűeket érintené.
3. A közvetlen (KAP I. pilléres) kifizetéseknel alsó és felső határt, a felső határ fölött pedig sávosan növekvő elvonást (sávos degressziót) vezetnének be, amelynek mértéke a gazdaságnak évente juttatott direkt támogatások növekedésével (vagyis a birtokmérettel) arányosan növekedne. A sávos degresszió, vagy más néven „progresszív” – a birtokmérettel arányosan növekvő – moduláció (elvonás és átcsoportosítás) sávhatárai és az alaptámogatottsági szinthez viszonyított mértéke az alábbiak szerint alakulna:

Támogatási összeghatárok (€/gazdaság/év)	Progresszív moduláció (%)
100 ezer alatt (kb. 400 ha-ig)	0
100-200 ezer között (kb. 400-800 ha között)	3
200-300 ezer között (kb. 800-1 200 ha között)	6
300 ezer fölött (kb. 1 200 ha fölött)	9

¹ Összeállította: *Ángyán József* egyetemi tanár, intézetigazgató, az MTA doktora, országgyűlési képviselő (FIDESZ), Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet, H-2103 Gödöllő, Páter K. u. 1., Tel.: 36-28-522 009, Fax: 36-28-415 383, e-mail: Angyan.Jozsef@kti.szie.hu

Az e sáv progresszív moduláció – a 400 ha fölötti birtokoknál alkalmazott 3-9 %-os támogatási szintmérés – révén felszabaduló forrásokat – az alapmodulációhoz hasonlóan – szintén a vidékfejlesztés (KAP II. pillér) támogatási jogcímeire rendelné kötelezően átcsoportosítani. Ez az összeg azonban az adott országban marad, és négy prioritáshoz (az éghajlatváltozáshoz, a megújuló energiaforrásokhoz, a vízgazdálkodáshoz és a biológiai sokféleség megőrzéséhez) kapcsolatosan a 1698/2005 EK (EMVA) rendeletben rögzített támogatási jogcímekre, azaz vidék- s benne agrárfejlesztésre – pl. mezőgazdasági üzemek korszerűsítésére, mezőgazdasági infrastruktúrafejlesztésre, agrár-környezetgazdálkodási rendszerek támogatására, a NATURA 2000-es rendszer bevezetésének és fenntartásának finanszírozására, mezőgazdasági és nem mezőgazdasági területek első erdősítésére, erdészeti potenciál helyreállítására, gazdasági diverzifikációra, a vidék gazdaságának több lábra állítására, vidéki mikro-, kis- és középvállalkozások létrehozására, a vidék természeti és kulturális értékeinek megőrzésére – használható fel², vagyis alapvetően a mezőgazdaság nagy kihívásokra (éghajlatváltozásra, a természeti egyensúly megbomlásának kivédésére, az energiaellátási és vízgazdálkodási problémák kezelésére) való felkészítését, továbbá a vidéki természeti és kulturális örökség megőrzését és a vidéki gazdaság és társadalom, benne a kis- és középvállalkozói és családi gazdálkodói réteg valamint a helyi közösségek megerősítését szolgálhatja.

4. A támogatásokat teljes mértékben el kívánja választani a termeléstől, és azokat egyéb ökoszociális teljesítményekhez kívánja – pl. a keresztmegtartás révén – kötni.
5. Felül kívánja vizsgálni az intervenciós rendszert, és a kukoricánál alkalmazott módszert akarja az összes gabonafélére kiterjeszteni.
6. Elő kívánja készíteni a tejkvótarendszer „kivezetését”, azaz rugalmas megszüntetését.
7. Forrásokat kíván teremteni a termelési kockázatok – természeti és egyéb katasztrófák, válsághelyzetek – uniós szintű kezelésére, melyhez szintén az I. pilléren megtakarítani tervezett és a moduláció révén a vidékfejlesztéshez rendelt forrásokat kívánja felhasználni. Ide kívánja integrálni, vagyis a KAP eszköztárába akarja illeszteni a vízgazdálkodási intézkedéseket is.
8. Egyszerűsíteni akarja a kölcsönös megfeleltetés – a támogatások környezeti előírások betartásához való kötésének – előírásait és azok betartásának ellenőrzését.

3. A MAGYAR KORMÁNY ÁLLÁSPONTJA ÉS ANNAK KRITIKÁJA

A magyar kormány fenti javaslatokkal kapcsolatos – Parlament elé beterjesztett – álláspontja³ számos vonatkozásban ellentétes az EU által megfogalmazottakkal. Ezek egy része számunkra is elfogadható, ám a leglényegesebb – a magyar vidék és gazdátársadalom többsége szempontjából a legfontosabb – kérdéseket illetően egy néppárti és vidékpárti politika számára elfogadhatatlanok. Ezek első sorban a 2. és 3. javaslatcsomaghoz (lásd fentebb) kötődnek, és az alapmodulációt, a progresszív – birtokmérettől függő – modulációt (elvonást és átcsoportosítást), valamint az ezekkel összefüggő vidékfejlesztési kérdéseket érintik. Éppen ezért e két javaslatcsomagot – hogy a kormány álláspontjának tarthatatlanságát megértsük – a fentiekben részletesebben bemutattuk. A magyar kormány beterjesztett álláspontja ugyanis ezeket illetően a következő törekvéseket – és az azok mögött meghúzódó vélhető érdekeket – tükrözi.

- A magyar kormányálláspont a tőkés agrártársaságok és a spekuláns nagytőke érdekeinek megfelelően kategorikusan elutasítja a birtokmérettől függő, annak növekedésével arányosan csökkenő támogatási intenzitás bevezetését, annak minden formáját. Ragaszkodik tehát ahhoz, hogy a 10 000 hektárra is ugyanaz a 100 %-os támogatás járjon, mint az 1 hektárra. Pedig hát ezek a támogatások, adókból származó közpénzek nem az egyébként is legerősebbek – nagyobb méreteikkel is összefüggő, általuk is hangoztatott termelési hatékonyságnövekedésükből szár-

² Lásd a 1698/2005 EK (EMVA) rendelet módosítására vonatkozó 2008. május 23-án kelt bizottsági javaslat 16/a. és 17. §-hoz kötődő II. mellékletet (1. melléklet).

³ Lásd 2. mellékletet.

mazó – extraprofitjának további növelését, hanem a kis- és közepes családi gazdaságokra épülő európai agrármodell megerősítését, a mikro-, kis- és közepes agrár- és egyéb vállalkozások piaci pozícióinak, versenyképességének javítását, helyzetbe hozását, valamint a vidék társadalma és gazdasága megerősítését kellene, hogy szolgálják. Az EU által javasolt sávós degresszió és moduláció módszere – a szükséges mértékbeli módosításokkal – a mintegy 200 000 magyar kis- és közepes családi gazdaságnak és a további mintegy 400 000 őstermelő illetve félig önálló gazdaság, részfoglalkozású agrárszereplő valamint a vidéki életminőség javítása és a vidék gazdaságának megerősítése, több lábra állítása, diverzifikációja, tehát a magyar vidék megerősítése szempontjából teljes mértékben elfogadható, és számukra többletforrásokat teremt. A magyar kormány azonban helyettük néhány száz vagy ezer tőkés agrártársaság és a földre valamint az ahhoz kötődő támogatások 100 %-os megszerzésére spekuláló nagytőke érdekeit képviseli, és ezért helyezkedik szembe még az olyan csekély mértékű – összességében 2013-ra legfeljebb 13 % + 9 %-os – forrásátcsoportosítással is, amely tehát elsősorban az egyébként is legerősebbek, a 300 ezer €/év támogatási mértéket – a kb. 1 200 ha feletti gazdasági méretet – meghaladókat érinti, s tőlük kívánna forrásokat átcsoportosítani az ez alatti méretű gazdaságok többszázres csoportjához és a vidéki közösségekhez, továbbá forrásokat kívánna teremteni az előttünk álló nagy kihívások (éghajlatváltozás, energia- és vízellátási gondok, stb.) megoldásához.

- **A kormány indokai**, amelyekre alapozza az elutasító véleményét, az alábbi megdőbbentő érvekre szűkíthetők, és ezekre a következő **válaszok** adhatók.
 - **„Az alap és progresszív moduláció a kormány szerint csökkentené a termelési potenciál kihasználását”**, akadályozná a termelés növelését. Ez azért döbbenetes Magyarországon, mert a mai helyzetben ha valaki a gazdákat a termelés növelésére biztatná akkor, amikor a megtermelt terményeik nagy része a mai hozamszinteken is eladhatatlan, vagy olyan áron adható csupán el, ami a költségeiket sem fedezi, azt biztosan bolondnak néznék. Nem a termelési volumen, hanem a hozzáadott értéket kell növelni, minőségi szerkezetváltást kell végrehajtani, és ezzel az agrárium teljesítményét értékben kell növelni. Ehhez a vidék- és benne az agrárfejlesztési, II. pilléres jogcímekek és források sokkal több lehetőséget biztosítanak.
 - **„A vidék – a magyar kormány szerint – nem lenne képes az átcsoportosítás révén megnövekedő forrásokat felszívni”**, „adszorpciós nehézségek” támadnának, így a források „bennragadnának”, nem tudnák azokat felhasználni. Ezt az elképesztő álláspontot indokoltá tévő helyzetet persze el lehet úgy érní, ahogyan a magyar kormány gyakorlata ezt az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) kapcsán világosan mutatja, vagyis olyan feltételeket szab a vidékfejlesztési források pályáztatásánál (pl. magas életképességi határok megállapítása, nagy minimális fejlesztési méret előírása, nagy minimális pályázati összeg megkövetelése, stb.), hogy a potenciális pályázók túlnyomó többsége nem meri vagy nem tudja e követelményeket teljesíteni, így nemcsak hogy nem nyerhet, de be sem adja vagy be sem adhatja a pályázatát. Így azután az érdeklődés hiányára hivatkozva kérni lehet a vidékfejlesztési források átcsoportosítását az I. pilléres direkt támogatásokra, amelyek azután a legerősebb tőkés társaságokhoz kerülhetnek. (Ezt egyébként a kormány már több ízben meg is tette, így ez eddigi gyakorlatának teljesen megfelel.) A kormányelőterjesztés ezt durván le is írja, amikor kijelenti, hogy „csak egy erős I. pillér lehet az alapja egy ambiciózus, a jövő kihívásait kezelni tudó közös agrárpolitikának”. Ez teljesen ellentétes az EU és tagállamai többsége modulációs – vagyis éppen az I. pillérről a II. (vidékfejlesztési) pillérré forrásokat átcsoportosító – elképzeléseivel.
 - A magyar kormány szerint **„a progresszív moduláció bevezetése akadályozná az életképes gazdaságok kialakulását”**. Ez az álláspont elképesztő, hiszen a progresszív moduláció csak mintegy 400 ha-os birtokméret fölött lépne be egy minimális, 3 %-os támogatásmérséklési szinttel, és 1 200 ha fölött is csupán 9 % lenne ez a támogatásmérséklés. Ezek – tehát a kormány álláspontja – szerint nem lenne életképes Európában egy 400 ha-os birtok? Hova akarja növelni a birtokkoncentrációt? Hány ezer hektáros birtokméretet tart a magyar kormány életképesnek abban az Európában, ahol az átlagos birtokméret alig haladja meg a 20 ha-t, az 50 ha fölötti birtokok aránya nem éri el a 9 %-ot, és ennek ellenére e

gazdaságok jövedelméből a gazdálkodó családok biztonságosan meg tudnak élni?! Ez a kormányálláspont a tőkés nagybirtok-koncentrációt és spekulációt tartja az életképes gazdaságok kialakulása eszközének, amit – tehát a nagy latifundiumok, tőkés társaságok kezében lévő hatalmas megabirtokok kialakulását – akadályozná ez a sávós degresszió, a progresszív moduláció. A magyar kormány tehát e tőkés társaságok lobbistájaként, érdekkijárójaként érvel Európában, és jottányit sem hajlandó engedni azokból a támogatásokból, amelyek e klientúra érdekeit sértik. Világosan ki is mondja az előterjesztés, hogy az a baj ezzel a modulációval, hogy „*a nagyüzemek jelentős támogatási összegektől esnének el*”, ezért kategorikusan elutasítja ezeket az európai törekvéseket, magyar nemzeti érdekként feltüntetve néhány száz vagy ezer nagytőkés érdekeit.

- **„*A moduláció növelése a nemzeti társfinanszírozási kötelezettség emelkedését vonja maga után, ami a kohézió helyett a tagországok közti különbségek növekedéshez vezethet.*”** Ezzel kapcsolatban el kell mondanunk, hogy egyre kevésbé lesznek tarthatók olyan agrártámogatások, amelyek normatív módon mindenkinek járnak anélkül, hogy ahhoz bármiféle nemzeti erőfeszítést kellene tenni, nemzeti társfinanszírozást kellene biztosítani. Eddig sem tartottuk elfogadhatónak azt a kormányzati gyakorlatot, hogy az európai támogatások növekedésével a kormány, a költségvetés azonos vagy nagyobb arányban vonul ki az agrárium finanszírozásából. E nemzeti társfinanszírozás megtartása mellett a növekvő európai forrásokat éppen hogy az agrárium minőségi szerkezetváltására és a vidék megerősítésére kellene felhasználni. A nemzeti források megtartása feltétlenül szükséges az érdekeink szerinti minőségi szerkezetváltás végrehajtásához valamint a vidék gazdaságának és társadalmának megerősítéséhez. A II. pilléres források moduláció révén történő növekedése ehhez legális társfinanszírozási keretet teremt. Ha pedig a nemzeti társfinanszírozás az adott gazdasági válsághelyzetben nehézséget jelentene, akkor nem a moduláció intézményét magát kellene megtámadni, hanem arról kellene az EU-val és a többi tagországgal tárgyalásokat kezdeni, hogy a modulált (átcsoportosított) forrásokhoz ne kelljen nemzeti társfinanszírozást biztosítani. Ahogyan a válsághelyzetre tekintettel egyéb pénzügyi konstrukciókról meg lehetett pillanatok alatt egyezni az EU-val vagy a Világbankkal, ugyanúgy bizonyosan megegyezésre lehetne jutni erről a kérdéstről is. Erre egyébként a Miniszterek Tanácsa 2008. szeptember 29-30-ai ülésén Németország és Svédország javaslatot is tett.
- **„*Minden olyan változás, amely a közvetlen – I. pilléres – kifizetések csökkentését jelenti, gyengíti az újonnan csatlakozott országok pozícióit.*”** Érdekes ugyanakkor, hogy a többi újonnan csatlakozott ország közül egyedül Csehország és Szlovákia ítéli meg a magyar kormányzati állásponthoz hasonlóan a helyzetet, 9 viszont – bizonyára nem lévén képes felismerni saját érdekeit – ettől eltérő állásponton van. (Erre alább a magyar álláspont támogatottsága kapcsán még visszatérünk.) Egyébiránt az agrárium forrásait az I. pilléres támogatásokhoz való görcsös ragaszkodás veszélyezteti igazán, hiszen azok az adófizetők felé egyre nehezebben indokolhatók, a WTO tárgyalásokon is gondokat okoznak, és így egyre nagyobb veszélybe kerülnek. A II. pilléres, vidékfejlesztési közegbe illesztett agrártámogatások viszont sokkal inkább indokolhatók az adófizetők, a hazai és európai közvélemény felé. Erősödnek ugyanis azok a felismerések, hogy a mezőgazdaság csak akkor tarthat igényt közösségi forrásokra, ha a termelési feladatok mellett környezeti és társadalmi, foglalkoztatási feladatokat is magára vállal. Ez utóbbiak olyan – a termeléssel egyenrangú, az egész társadalom és a helyi közösségek számára egyaránt fontos – ökoszociális szolgáltatások, „*nem importálható közjavak*”, amelyek helyben keletkeznek, és amelyekért – de csakis ezekért – a mezőgazdaságot, a gazdálkodót közpénzekből nyújtott fizetség illeti meg. Ez az új stratégia az úgynevezett többfunkciós európai agrármodell, a „*multifunkcionális*” mezőgazdálkodás, a fenntartható környezet- és tájgazdálkodás koncepciója. Feladatait az alábbi két nagy körbe sorolhatjuk, amelyek a Közös Agrárpolitika (KAP) I. és II. pillérét adják:
 - ~ az alapvetően a piac által szabályozott I. pilléres termelési funkciók, melyek a minőségi élelmiszerek előállításán túl a nem élelmiszer célú termékek (megújítható nyersanyagok, energiaforrások stb.) előállítását is egyre inkább magukba foglalják, valamint

~ társadalmi szolgáltatási feladatok, a körzettel, a tájjal, a földdel kapcsolatos II. pilléres természeti, társadalmi és kultúrfunkciók.

Ez utóbbiak olyan „nem importálható közjavakat” (élelmezés- és élelmiszerbiztonság, a kultúrtáj ápolása, az élettér-funkciók fenntartható megőrzése, az ökológiai és műszaki infrastruktúra fenntartása, ökológiai stabilitás, népességmegtartás, munkaerő kiegyenlítés, a turizmus alapjának biztosítása, paraszti értékek ápolása stb.) testesítenek meg, amelyek létrejötte a piac hagyományos eszközeivel, az árakon keresztül nem szabályozható, melyek ugyanakkor a vidék társadalmának és környezeti, természeti egyensúlyának fenntartásában növekvő szerepet töltenek be, ezért a közpénzekből nyújtott támogatásokat célszerű a mezőgazdaság ezen teljesítményeinek honorálására fordítani. Ennek jegyében a KAP-reform folyamatosan csoportosítja át a közpénzekből származó I. pilléres támogatásokat a II. pilléres (ökoszociális, vidékfejlesztési) kifizetésekre. A helyzet tehát megítélésünk szerint éppen fordított, mint amit a kormányálláspont képvisel: nagyobb biztonságban inkább azok az agrárforrások lesznek, amelyek átkerülnek a II., vidékfejlesztési pillérré. Itt azután nemzeti hatáskörben a jelenlegi több mint 40 jogcímen belül négy fontos prioritáshoz kapcsolódó 12 támogatási területre, tehát széles skálán felhasználhatjuk azokat saját agráriumunk és vidékünk megerősítésére. E vidékfejlesztési jogcímek is – erre irányuló tárgyalási erőfeszítésekkel – tovább bővíthetőnek tűnnek.

- **A magyar álláspont európai támogatottsága** meglehetősen szerény. Magyarország fenti álláspontjával láthatóan és egyre jelentősebb mértékben abszolút kisebbségbe szorul. A progresszív moduláció (a sávós degresszív támogatási rendszer és forrásátcsoportosítás) bevezetését a 27 tagállam közül Magyarországon kívül csupán Csehország, Szlovákia (tehát hozzánk hasonlóan korábbi volt szovjet gyarmatok, ahol a kolhozok és szovhozok ugyanúgy, mint nálunk a management, a „zöldbárók” vezette társaságok nagybirtokaivá váltak) továbbá az Egyesült Királyság (lásd az angol királynő nagybirtokai) és Svédország (ismeretlen okból) utasítja el. A velünk azonos állásponton lévők aránya tehát – amint az a Miniszterek Tanácsa 2008. szeptember 29-30-ai brüsszeli ülésén készült jegyzőkönyv alapján nyilvánvalóvá válik – az EU-ban 5:22, vagyis a tagállamok több mint 80 %-a (köztük pl. Franciaország, Németország, Olaszország, stb.) e tekintetben nem osztja a magyar álláspontot. Viták már nem is arról folynak, hogy legyen-e moduláció, hanem csupán annak mértékéről és növelésének üteméről.
- **Összességében** le kell szögeznünk, hogy a magyar tárgyalási pozíció fontos elemei a magyar gazdaságtársadalom és vidék túlnyomó többségének érdekeivel ellentétesek. Ilyen – a magyar érdekekkel és a néppárti, vidékpárti politika alaptörekvéseivel, valamint a jól látható európai fejlődési folyamattal is ellentétes – magyar kormányzati álláspont-elemek mindenek előtt
 - az alapmoduláció,
 - a progresszív moduláció (birtokmérettől függő sávós támogatásintenzitás-csökkentés), valamint
 - az ezek révén az I. pilléren felszabaduló források II. (vidékfejlesztési) pillérré történő átcsoportosításának kategorikus elutasítása.

Ezek az álláspontelemek világosan mutatják, hogy a magyar kormány a legnagyobb birtokokat kezükben tartó tőkés társaságok érdekeit képviseli a tárgyalásokon. Abszurd tehát az a helyzet, hogy az EU Bizottság ezeket érintő javaslati jobban szolgálják a magyar agrárium és vidék érdekeit, mint a magyar kormány ezekkel szembehelyezkedő álláspontja. Hihetetlennek tűnhet, de mégis azt kell mondanunk, hogy nemzeti érdekünket leginkább saját kormányunkkal szemben kell megvédenünk.

4. A JAVASLATUNK SZERINTI MAGYAR TÁRGYALÁSI POZÍCIÓ

Az elmondottak alapján – a magyar mezőgazdaság birtokszerkezete és a vidék állapota ismeretében valamint az „Erős Magyarország” programunkban foglalt elveknek megfelelően – a magyar tárgyalási pozícióra vonatkozóan az alábbiak javasolhatók.

1. Fogadjuk el az alap- és a progresszív moduláció bevezetését, melynek általános elutasításával egyébként is törpe kisebbségben vagyunk. A tárgyalások során csatlakozzunk ahhoz a többséghez, amely a modulációt elfogadja, de annak mértékével kapcsolatban szeretne módosításokat elérni, továbbá arra koncentráljunk, hogy a modulált összegek vidékfejlesztési felhasználási lehetőségei is szélesedjenek.
2. A moduláció mértékének és sávhatárainak módosítására vonatkozóan saját viszonyainkból kiindulva az alábbi táblázat szerinti javaslatot tesszük:

Sávhatárok		Jelenlegi javaslat				Magyar módosító javaslat			
Támogatás (ezer €)	Terület (ha ⁹)	moduláció			tám. int. (%)	moduláció			tám. int. (%)
		alap	progr.	összes	alap	progr.	összes	int. (%)	
- 5	- 20	0	0	0	100	0	0	0	100
5 - 10	20 - 40	5+8	0	13	87	0	0	0	100
10 - 50	40 - 200	5+8	0	13	87	5	0	5	95
50 - 100	200 - 400	5+8	0	13	87	5	5	10	90
100 - 200	400 - 800	5+8	3	16	84	5	10	15	85
200 - 300	800 - 1200	5+8	6	19	81	5	15	20	80
300 - 500	1200 - 2000	5+8	9	22	78	5	20	25	75
500 -	2000 -	5+8	9	22	78	5	25	30	70

Ennek következtében a 10 ezer € (40 ha alatti) birtokkategóriában nem lenne, a 10 ezer € és 100 ezer € (40-400 ha) közötti birtokkategóriában jelentősen csökkenne, a 300 ezer € (1200 ha) fölötti birtokkategóriában viszont növekedne a moduláció. Ez saját birtokpolitikai elképzeléseinknek teljes mértékben megfelelne, és hasonló lenne ahhoz, amit már a 2005-ös nagy gazdademónstráció során is követeltünk, s amire a gazdademónstrációs megállapodás egy pontja is határozottan utal.

3. Törekedjünk továbbá arra, hogy a modulált (átcsoportosított) összegek vidékfejlesztési felhasználási lehetőségei szélesedjenek, vagyis a jelenlegi javaslat szerinti 12 támogatási területen túl az EMVA rendeletben rögzített valamennyi (42) jogcímen felhasználhatók legyenek, és erről a rendelet által szabott keretek között alapvetően nemzeti hatáskörben lehessen dönteni. Kísérletet tehetünk továbbá arra is, hogy az így – moduláció révén – a vidékfejlesztésre átkerült forrásokhoz – ha a tagországnak méltányolható költségvetési pénzügyi nehézségei vannak – ne kelljen nemzeti társfinanszírozást biztosítani. Ezt a tagállamok közül Németország és Svédország egyébként a Miniszterek Tanácsa 2008. szeptember 29-30-ai ülésén fel is vetette, így e tekintetben csatlakozhatnánk e két országhoz és támogathatnánk javaslatukat.

Budapest, 2008. október 20.

Ángyán József s.k.

a Mezőgazdasági Bizottság tagja
(FIDESZ)

Jakab István s.k.

a Mezőgazdasági Bizottság alelnöke
(FIDESZ, MAGOSZ)

Font Sándor s.k.

a Mezőgazdasági Bizottság elnöke
(FIDESZ)

Kékkői Zoltán s.k.

a Mezőgazdasági Bizottság tagja
(FIDESZ, KPE)

Medgyasszay László s.k.

a Mezőgazdasági Bizottság tagja
(KDNP)

Melléklet:

1. A 1698/2005 EK rendelet módosítására vonatkozó 2008. május 23-án kelt tanácsi rendelet 16/a. és 17. §-ához kötődő II. melléklet
2. A kormány álláspontjavaslata, amelyet a 2004. évi LIIL törvény 3. § alapján nyújtott be az Országgyűlésnek

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2008. május 23. (28.05)
(OR. en)**

Intézményközi referenciaszámok:

2008/0103 (CNS)

2008/0104 (CNS)

2008/0105 (CNS)

2008/0106 (CNS)

9656/08

**AGRI 146
AGRIORG 48
AGRISTR 11
AGRIFIN 31**

JAVASLAT

Küldi: az Európai Bizottság

Dátum: 2008. május 23.

Tárgy:

- Javaslat – A TANÁCS RENDELETE a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról
- Javaslat – A TANÁCS RENDELETE a közös agrárpolitika módosítása céljából a 320/2006/EK, az 1234/2007/EK, a 3/2008/EK és a(z) [...] /2008/EK rendelet módosításáról
- Javaslat – A TANÁCS RENDELETE az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK rendelet módosításáról
- Javaslat – A TANÁCS HATÁROZATA a vidékfejlesztésre vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról (2007–2013 közötti programozási időszak) szóló 2006/144/EK határozat módosításáról
- *Állapotfelmérés*

A delegációk mellékelten kézhez kapják a Bizottság – Javier SOLANA főtítkárfőképviselő részére Jordi AYET PUIGARNAU igazgató kísérelével – előterjesztett javaslatát

Melléklet: COM(2008) 306 végleges

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 20.5.2008
COM(2008) 306 végleges

2008/0103 (CNS)
2008/0104 (CNS)
2008/0105 (CNS)
2008/0106 (CNS)

Javaslat:

A TANÁCS RENDELETE

a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról

Javaslat:

A TANÁCS RENDELETE

a közös agrárpolitika módosítása céljából a 320/2006/EK, az 1234/2007/EK, a 3/2008/EK és a(z) [...] /2008/EK rendelet módosításáról

Javaslat:

A TANÁCS RENDELETE

az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK rendelet módosításáról

Javaslat:

A TANÁCS HATÁROZATA

a vidékfejlesztésre vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról (2007–2013 közötti programozási időszak) szóló 2006/144/EK határozat módosításáról

(előterjesztő: a Bizottság)

{SEC(2008) 1885}

{SEC(2008) 1886}

MELLÉKLET

„II. MELLÉKLET

A 16a. cikkben említett prioritásokhoz kapcsolódó művelettípusok példálózó felsorolása

<i>Prioritás: Éghajlatváltozás</i>		
A műveletek típusai	Cikkek és intézkedések	Potenciális hatások
A nitrogénalapú műtrágyák hatékonyabb használata (pl. csökkentett használat, berendezések, precíziós mezőgazdaság), a trágyatárolás javítása	26. cikk a mezőgazdasági üzemek korszerűsítése 39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések	A metán (CH ₄) és a dinitrogén-oxid (N ₂ O) kibocsátásának csökkenése
Az energiahatékonyság javítása	26. cikk a mezőgazdasági üzemek korszerűsítése	A szén-dioxid-kibocsátás (CO ₂) csökkentése az energia megtakarítása révén
Talajgazdálkodási gyakorlatok (pl. szántási módszerek, köztes kultúrák változatos vetésforgók)	39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések	Dinitrogén-oxid (N ₂ O) kibocsátás csökkenése, szén-dioxid megkötése
A földhasználat módjának megváltoztatása (pl. szántóföld legelővé alakítása, tartós területpihentetés, talajok csökkentett használata/szervesanyag-tartalmának helyreállítása)	39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések	Dinitrogén-oxid (N ₂ O) kibocsátásának csökkenése, szén-dioxid megkötése
Állatállomány külterjesítése (pl. állománysűrűség csökkentése, legelés növelése)	39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések	metán (CH ₄) kibocsátás csökkenése
Erdőtelepítés	43. és 45. cikk: mezőgazdasági és nem mezőgazdasági földterület első erdősitése	Dinitrogén-oxid (N ₂ O) kibocsátás csökkenése, szén-dioxid megkötése
Erdőtüzek megelőzése	48. cikk az erdészeti potenciál helyreállítása és megelőző intézkedések bevezetése	Szén-dioxid megkötése az erdőkben és szén-dioxid kibocsátás elkerülése
<i>Prioritás: Megújuló energiaforrások</i>		
A műveletek típusai	Cikkek és intézkedések	Potenciális hatások
Biogáz előállítás - állati hulladékot felhasználó anaerob emésztő növények (a mezőgazdasági üzemben vagy helyi termelésben)	26. cikk a mezőgazdasági üzemek korszerűsítése 53. cikk nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikálás	Fosszilis tüzelőanyagok helyettesítése, a metán (CH ₄) kibocsátásának csökkenése
Évelő energiaültetvények (rövid életciklusú)	26. cikk a mezőgazdasági	Fosszilis tüzelőanyagok helyettesítése, szén-dioxid

erdei fák és pázsitfűfélék)	üzemek korszerűsítése	megkötése (N ₂ O) csökkenése,	Dinitrogén-oxid kibocsátásának
Mezőgazdasági/erdészeti eredetű biomasza feldolgozása megújuló forrásból származó energia termelése érdekében	28. cikk a mezőgazdasági és erdészeti termékek értéknövelése	Fosszilis helyettesítése	tüzelőanyagok
Létesítmények/infrastruktúra biomasza feldolgozásával előállított megújuló energia termelése érdekében	53. cikk nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikálás 54. cikk támogatás vállalkozások létrehozásához és fejlesztéséhez 56. cikk a gazdaság és a vidéki lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások	Fosszilis helyettesítése	tüzelőanyagok
Prioritás: Vízgazdálkodás			
A műveletek típusai	Cikkek és intézkedések	Potenciális hatások	
Víztakarékos technológiák, víztárolás Víztakarékos termelési technológiák	26. cikk a mezőgazdasági üzemek korszerűsítése 30. cikk infrastruktúra	A vízhasználat hatékonyabbá tétele	
Vizes élőhelyek helyreállítása A mezőgazdasági területek erdővé/mezőgazdasági-erdőgazdálkodási rendszerré alakítása	39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések 41. cikk nem termelő beruházások a 43. és 45. cikk mezőgazdasági és nem mezőgazdasági földterület első erdősítése	Nagy értékű víztestek védelme minőségi vizek védelme	
Természetközeli víztestek fejlesztése	57. cikk a vidéki örökség megőrzése és korszerűsítése	Nagy értékű víztestek védelme minőségi vizek védelme	
Talajgazdálkodási gyakorlatok (pl. köztes kultúrák)	39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések	Hozzájárulás a vízben található különböző vegyületek – többek között a foszfor – mennyisége csökkenésének lassításához.	

Prioritás: Biológiai sokféleség		
A műveletek típusai	Cikkek és intézkedések	Potenciális hatások
Műtrágya és növényvédő szerek alkalmazásának mellőzése a nagy természeti értékű mezőgazdasági területeken Integrált és ökológiai termelés	39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések	Megőrzött, fajokban gazdag növényzettípusok, gyepterületek védelme és fenntartása
Évelő területek és parti határsávok Biotópok/élőhelyek létrehozása/kezelése a Natura 2000 területeken belül vagy azokon kívül A földhasználat módjának megváltoztatása (gyepterület külterjes kezelése, szántóföld legelővé alakítása, tartós területpihentetés) Nagy természeti értékű évelők termesztése	38. és 46. cikk: Natura 2000 kifizetések 39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések 41. cikk nem termelő beruházások 47. cikk erdő-környezetvédelmi kifizetések 57. cikk a vidéki örökség megőrzése és korszerűsítése	Védett madarak és egyéb vadon élő állatok, javuló biotóp hálózat káros vegyületek csökkent bejutása a határos élőhelyekre
A genetikai sokféleség megőrzése	39. cikk agrár-környezetvédelmi kifizetések	Megőrzött genetikai sokféleség

"

ÁLLÁSPONTJAVASLAT AZ ORSZÁGGYŰLÉS RÉSZÉRE

a 2004. évi LIII. törvény 3. § alapján

Felelős minisztérium: Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

AZ európai uniók tervzet tárgya: A Közös Agrárpolitika állapotfelmérése
Javaslat – A TANÁCS RENDELETE a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról [COM(2008)306-1; 2008/0103/CNS]

Javaslat – A TANÁCS RENDELETE a közös agrárpolitika módosítása céljából a 320/2006/EK, az 1234/2007/EK, a 3/2008/EK és a(z) [...] /2008/EK rendelet módosításáról [COM(2008)306-2; 2008/0104/CNS]

Javaslat – A TANÁCS RENDELETE az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK rendelet módosításáról [COM(2008)306-3; 2008/0105/CNS]

Javaslat – A TANÁCS HATÁROZATA a vidékfejlesztésre vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról (2007–2013 közötti programozási időszak) szóló 2006/144/EK határozat módosításáról [COM(2008)306-4; 2008/0106/CNS]

Tanácsi kódja(i):

9656/08 AGRI 146 AGRIORG 48 AGRISTR 11 AGRIFIN 31

1. Tartalmi összefoglalás

A Közös Agrárpolitika felülvizsgálata (állapotfelmérése) a 2009-2013-ig terjedő időszak technikai módosításáról, kiigazításáról szól, erre az időszakra dolgoz ki tennivalókat. A szükséges változtatások azt szolgálják, hogy a KAP egyszerűbbé és hatékonyabbá váljon, a 2013 utáni időszakra felkészüljön.

A felülvizsgálat három fő kérdésre keresi a választ:

- 1) Hogyan lehetne az összevont gazdaságtámogatási rendszert (SPS) hatékonyabbá és egyszerűbbé tenni?
- 2) Miként lehetne az eredetileg hat tagállamra kialakított piactámogatási rendszer eszközeit átalakítani úgy, hogy azok megfeleljenek az egyre inkább globalizálódó világnak és a 27 tagállamból álló EU elvárásainak?
- 3) Hogyan alkalmazkodjunk az új kihívásokhoz, mint például az éghajlatváltozás, a bioüzemanyagok növekvő jelentősége, a vízgazdálkodás és a biodiverzitás, hogy az új kockázatok kezelhetők legyenek és az új esélyekkel élni tudjunk?

Az állapotfelmérés fő elemei:

- A közvetlen kifizetéseknel a regionális támogatási rendszer (hektárátalány) egységes alkalmazásának preferálása. (A tagállamok ösztönzése a jogosultságok értékeinek fokozatos közelítésére, kiegyenlítésére).
- A kötelező alapmoduláció megemlése a vidékfejlesztés (KAP II. pillér) erősítése érdekében (az üzemenként 5000 eurót meghaladó közvetlen támogatások KAP I. pillér

terhére történő átcsoportosítása. A jelenlegi – csak régi tagállamokat érintő - 5%-os szintje 2009 és 2012 között évenkénti 2% emeléssel 2013-ra 13%-ra növekedne).

- A közvetlen kifizetéseknel támogatási alsó és felső határ bevezetése. A felső határ esetében sávosan növekvő elvonás („progresszív” moduláció: 100.000 –199.999 euró között 3%, 200.000 –299.999 euró között 6% és 300.000 euró felett 9% elvonás) Az átcsoportosítás ugyancsak a vidékfejlesztési célokra történne.
- A támogatások teljes elválasztása a termeléstől
- Az intervenciók rendszer teljes körű felülvizsgálata, a kukorica intervenciók modell kiterjesztése más gabonafélékre is.
- Rugalmas átmenet kidolgozása a tejkvóta rendszer kivezetésére (2015. március 31-ig érvényes a jelenlegi rendszer).
- A termelési kockázatok uniós szintű kezelése.
- A vízgazdálkodás integrálása a KAP eszköztárba.
- A kölcsönös megfeleltetési előírások, ellenőrzések egyszerűsítése

2. Alkalmazandó döntéshozatali eljárás megjelölése

Konzultációs eljárás:

3. Elfogadásának várható uniós menetrendje, lehetőség szerint a tervezet tanácsi tárgyalásának kezdő időpontja

A Bizottság várhatóan október folyamán újabb, pontosító javaslatcsomagot terjeszt elő. A francia EU-elnökség az októberi agrárminiszteri tanácsülésen (2008. október 27-28.) közös álláspontot szeretne kialakítani, míg a politikai megállapodást a novemberi agrártanácsra ütemezi. Az Európai Parlament állásfoglalását a 2008. november 19-i plenáris ülése keretében tervezi meghozni.

4. Az Európai Unió döntéshozatali eljárásában elérni kívánt célok és azok indokai, valamint a Kormány európai uniós tervével kapcsolatos álláspontja

A Bizottság javaslata több olyan elemet tartalmaz, amelyek bevezetése a 2013 utáni közös agrárpolitika mozzásterére is kihat. Ezek az intézkedések (pl. a tejkvóta rendszer kivezetése, moduláció növelése) messze meghaladják a kiigazítást, a technikai módosítást.

A KAP felülvizsgálata nem csökkentheti a KAP költségvetését

A kibővült Európai Unió közös költségvetésének biztosítani kell a meglévő közösségi politikák finanszírozását. A közös költségvetésnek is tükröznie kell az európai összefogás eddig elért eredményeinek megőrzése iránti elkötelezettséget. Ezzel összhangban a KAP felülvizsgálata nem csökkentheti a KAP költségvetését.

Magyarországnak több pontban eltér az álláspontja a Bizottság javaslatától.

Moduláció

(Magyarország számára alkalmazása 2012-től lenne esedékes).

A Bizottság javaslata a moduláció (alap és progresszív) megnövelésére, mint közvetlen termelési támogatást csökkentő intézkedés, a termelési potenciál kihasználása, optimalizálása ellen hat. Az élelmiszergazdaságot érintő jelenlegi világpiaci folyamatok inkább a termelés növelését és nem a visszafogását indokolják. Megítélésünk szerint a

Bizottság a vidékfejlesztési keret növelési szándékánál nem mérlegelte, hogy ennek a forrásnak hasznosításánál abszorpciós nehézségek vannak, így források bemragadnak. A moduláció növelése a nemzeti társfinanszírozás kötelezettség emelkedését vonja maga után, ezért a kohézió helyett a tagországok közt fennálló különbségek növekedéséhez vezethet.

A progresszív moduláció bevezetése akadályozná az életképes gazdaságok kialakítását és megerősítését, a különböző gazdaság szerkezettel rendelkező országokban eltérően kedvezőtlen hatású lehet. Magyarországon is birtokkoncentráció figyelhető meg. A felső határ bevezetése esetén a nagyüzemek jelentős támogatási összegtől esnének el, továbbá a rendszer a nagyobb gazdaságokat felaprózódásra ösztönözné. Hazánkban a javaslat megvalósulása mintegy 30 ezer gazdálkodóra negatívan hatna.

Az újonnan csatlakozott országok a belépés óta eleve lényegesen kevesebb támogatást kapnak a régebbi tagállamoknál. Minden olyan változtatás, amely a közvetlen kifizetések csökkentését jelenti, gyengíti pozíciójukat. Ráadásul az átcsoportosítás társfinanszírozási kötelezettséggel jár.

A moduláció növelését teljesen megakadályozni aligha lehet, mert a rendszert (alapmoduláció) a régi tagállamoknál már bevezették.

SPS-re átállás

Magyarország 2009-től az összevont gazdaságtámogatási rendszerre (SPS) bevezetését tervezi. Problémát jelenthet a változtatások átvezetésében, ha a reformok idén későn születnek meg. Magyar törekvés, hogy a még függő technikai módosítások elképzeléseink szerint kerüljenek lezárásra.

Biztonsági háló

Magyarország kiáll az intervenciók rendszer fenntartásának érdekében. Az új javaslatok tovább csökkentenék az intervenciók lehetőségét (például búza, árpa esetében). Magyarország ezzel nem ért egyet, sőt javasolja a kukoricafelvásárlási rendszer folyamatos leépítéséről szóló döntés felülvizsgálatát. Fontos, és a jövőben még fontosabb lesz, hogy legyen egyfajta biztonsági háló, amely a gazdálkodás eredményességét és jövedelmezőségét veszélyeztető körülmények között védi a termelőket. A biztonsági hálót szükségesnek tartjuk új elemekkel kiegészíteni, nevezetesen a kockázatkezeléssel - közösségi szerepvállalással, közösségi forrást rendelve hozzá. A közös agrárpolitikának olyan kockázatkezelési eszközökkel kell rendelkeznie, melyek lehetővé teszik a piacok stabilizálását.

Több új tagállammal összhangban Magyarország is azt szorgalmazza, hogy a kölcsönös megfeleltetés (környezetvédelmi, állat-egészségügyi, élelmiszer-biztonsági követelményeknek megfelelés) előírásait az új tagállamoknak a javaslattal ellentétben 2011 helyett csak 2013-tól kelljen teljes körűen bevezetni.

A tervezett változtatások közé tartozik az is, hogy egy adott évben összesen igénybe vehető támogatás tíz százalékát minden ország "szabadon", nemzeti horfteként használhatja fel, és ezen belül 2,5 százalékot a termeléshez kötötten. Az új tagállamok a közvetlen támogatások folyamatos emelkedésére hivatkozva azt kérik, hogy ezen számítás alapjául minden addigi évben a 2013-as, azaz várhatóan a legmagasabb szintet vegyék.

Állattenyésztés és más termeléshez kötött jogcímek

Az európai állattenyésztés nehéz helyzetbe került, ezért választ kell adni az állattartás versenyképességének javítására is. Nem tartjuk elfogadhatónak a közvetlen támogatások termeléstől való teljes elváltatását, mivel az hátrányos helyzetet eredményezne egyes ágazatoknál, különösen az állattenyésztési szektor esetében. A támogatások termeléstől való teljes elváltatása ez sok régióban - elsősorban a munkaigényes ágazatokban - a termelés teljes megszűnéséhez és súlyos szociális feszültségekhez vezethet. Ugyanakkor pozitív fejlemény, hogy az általunk alkalmazni kívánt termeléshez kötött jogcímek (anyatehén, anyajuh) fennmaradnak.

Az állattenyésztés mellett különösen fontosnak tartjuk fenntartását a dohány, a rizs, a szárított takarmányok és az energianövények közül a nem GOFR alapú kultúrák esetében.

A kiigazításoknak meg kell szilárdítania a mezőgazdaság európai modelljét, biztosítva az összhangot a mezőgazdaság gazdasági, környezetvédelmi és szociális funkciói, valamint a vidékfejlesztés között. A KAP-nak meg kell őriznie mindazt a múltból, ami továbbra is érvényes és eredményes, egyben igazodnia kell az új követelményekhez.

A mezőgazdaság Európa stratégia kulcságazatainak egyike.

Magyarország azt képviseli, hogy az egyik legfontosabb cél adottságainknak, képességeinknek megfelelően az élelmiszertermelés növelése. Elemi érdekünk adottságaink kihasználása. Az agrárpolitikának segítenie kell választ adni a világméretű keresletnövekedésre és egy olyan mezőgazdaságot megvalósítani, amely takarékosan használja fel a forrásait és értéktöbbletet nyújt, ezzel munkahelyeket teremtve.

Magyarország egy erős és versenyképes európai gazdaságban érdekelt, ezért fejlesztő típusú, offenzív, közös agrárpolitika mellett áll ki. Tudva azt, hogy a szükséges változtatásokkal csak egy erős I. pillér lehet az alapja egy ambiciózus, a jövő kihívásait kezelni tudó közös agrárpolitikának.

A Kormány álláspontja kialakításának eddigi menete

Az EKTB eljárásrendjének megfelelően rendszeres egyeztetésre került a képviselendő magyar álláspont. A Kormánykabinet 2008. május 27-i ülésén elfogadta az állapotfelmérés keretében képviselendő magyar álláspont alapelveit.

5. Az európai uniós tervezetből esetlegesen következő jogalkotási feladatok

A rendelettervezetek elfogadását követően a Kormánynak módosítani kell a megfelelő hazai jogszabályokat, végrehajtási rendelkezéseket.

Budapest, 2008. október ...